VENDIM
Nr. 67, datë 6.12.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj,	kryetare;
Marsida Xhaferllari,	anëtare;
Fiona Papajorgji,	anëtare;
Elsa Toska,	anëtare;
Sonila Bejtja,	anëtare;
Ilir Toska,	anëtar;
Genti Ibrahimi,	anëtar;
Marjana Semini,	anëtare;
Sandër Beci,	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, më datë 6.12.2023, mori në shqyrtim në seancë mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 4 (P) 2023, që u përket:

KËRKUES: Pëllumb Çela, Shoqëria "Çela-X" sh.p.k.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Arjan Avllaj, Shoqëria "Ani" sh.p.k., përfaqësuar me prokurë nga avokat Dorian Çeliku.

Shoqëria "Alba Ceramica N" sh.p.k., në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 9577, datë 6.10.2014, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 433, datë 16.10.2015, të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2016-2892, datë 11.11.2016, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë; nr. 163, datë 29.6.2017, të Kolegjit të Gjykatës Kushtetuese, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pika 1, shkronja "i", të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë *(Kushtetuta);* neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut *(KEDNJ)*; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar *(ligji nr. 8577/2000).*

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, mori në shqyrtim pretendimet e Pëllumb Çelës, i cili është edhe administrator i shoqërisë "Çela-X" sh.p.k. *(kërkuesit)*, që kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar Arjan Avllaj, i cili është edhe administrator i shoqërisë "Ani" sh.p.k. (sot "Hotel Austria" sh.p.k.), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e parashtrimeve të shoqërisë "Alba Ceramica N" sh.p.k., si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I
Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Pëllumb Çela, i cili paraqitet në cilësinë e personit fizik, është edhe administrator e ortak i vetëm i kërkuesit tjetër shoqërisë "Çela-X" sh.p.k. *("Çela-X" sh.p.k.),* që ka si objekt veprimtarie projektimin, ndërtimin e objekteve civile, industriale, turistike etj.

2. Subjekti i interesuar Arjan Avllaj paraqitet në cilësinë e personit fizik, por është edhe administrator e ortak i vetëm i subjektit tjetër të interesuar, shoqërisë "Ani" sh.p.k. *("Ani" sh.p.k.)*, që në objekt të veprimtarisë, për periudhën e referuar të mosmarrëveshjes, ka pasur import-eksport, tregtim me shumicë dhe pakicë të mallrave industriale, ndërtimore, prodhim të materialeve të ndërtimit, inerteve, si gurë, rërë, granil, soleta të tipeve të ndryshme etj.

3. Me vendimin nr. 48, datë 13.6.2002, Këshilli i Rregullimit të Territorit pranë Bashkisë Tiranë *(KRRT)* ka miratuar lejen për shesh ndërtimi për objekt 4, 6, 8 dhe 12-katësh, me 2 kate parkimi nëntokë, në rrugën "Qemal Stafa", në truallin në pronësi të disa familjeve. Në vijim, me vendimin nr. 19, datë 12.7.2002, KRRT-ja ka miratuar lejen e ndërtimit në favor të shoqërisë ndërtuese "Trema Inginiering 2" sh.p.k. *("Trema Inginiering 2" sh.p.k.),* e cila kishte lidhur marrëveshje me pronarët e truallit.

4. Më datë 30.12.2002, subjekti i interesuar Arjan Avllaj, shtetasi I.T. (ortak dhe administrator i "Trema Inginiering 2" sh.p.k.) dhe shtetasja D.K. kanë lidhur marrëveshjen "Financimi veprimtarie ndërtuese", duke rënë dakord për të qenë partnerë financues të veprimtarisë ndërtimore në lidhje me ndërtimin e objektit si më lart dhe konkretisht: subjekti i interesuar Arjan Avllaj në masën 67,5%, shtetasi I.T. në masën 22,5% dhe shtetasja D.K. në masën 10%, ndërkohë që "Trema Inginiering 2" sh.p.k. do të ishte në cilësinë e sipërmarrësit në ndërtim. Sipas marrëveshjes, ndarja e të ardhurave nga shitja e objektit do të bëhej mes partnerëve financues, pasi në llogarinë e tyre të përbashkët do të depozitohej një shumë e caktuar (1 milion dollarë amerikanë), ku fillimisht do të shlyheshin shumat e financuara dhe, më pas, do të ndaheshin të ardhurat e realizuara në raport me përqindjen e financimit.

5. Më datë 1.10.2003, midis sipërmarrësit "Trema Inginiering 2" sh.p.k. dhe kërkuesit "Çela-X" sh.p.k. është nënshkruar marrëveshja për kalimin e të drejtave dhe detyrimeve të rrjedhura nga leja e ndërtimit, duke marrë në dorëzim shoqëria e dytë punimet e kryera deri në atë moment kohor. Po më datë 1.10.2003, midis subjektit të interesuar Arjan Avllaj, njëherazi ortak dhe administrator i subjektit tjetër të interesuar "Ani" sh.p.k., nga njëra anë, dhe kërkuesit Pëllumb Çela, njëherazi ortak dhe administrator i kërkuesit tjetër "Çela-X" sh.p.k., nga ana tjetër, është lidhur një marrëveshje sipas së cilës Arjan Avllaj ka marrë përsipër financimin e punimeve të ndërtimit në masën 90%, ndërsa Pëllumb Çela në masën 10%, ku në të njëjtën masë do të ndaheshin edhe fitimet mes tyre. Ndërkohë që "Çela-X" sh.p.k. do të ishte sipërmarrësi që do të realizonte ndërtimin e objektit dhe nuk përfitonte fitime, pasi nuk punonte me normë fitimi për sipërmarrjet, përderisa ishte partner në financim. Me vendimin nr. 305, datë 5.7.2004, KRRT-ja ka miratuar kalimin e lejes së ndërtimit në favor të "Çela-X" sh.p.k., si subjekt ndërtues, pasi kishte nënshkruar marrëveshjet me pronarët e truallit si kusht për kalimin e saj.

6. Gjatë zbatimit të lejes së ndërtimit dhe marrëveshjes së financimit mes palëve kanë lindur mosmarrëveshje për sa u përket vlerave të financimit, të cilat janë tejkaluar nëpërmjet marrëveshjes së datës 23.2.2006, përmes së cilës palët kanë rënë dakord që subjekti i interesuar Arjan Avllaj të merrte përsipër të gjitha detyrimet financiare për përfundimin e objektit, përfshirë detyrimet financiare ndaj shtetit dhe pagesat për regjistrimin e objektit. Nga ana tjetër, kërkuesi "Çela-X" sh.p.k., në cilësinë e ndërtuesit të objektit, merrte përsipër të lidhte të gjitha kontratat me pronarët e truallit dhe blerësit, të bënte rakordimin përfundimtar të objektit, të plotësonte dokumentacionin teknik dhe ta dorëzonte atë në momentin e aktit të shfrytëzimit.

7. Në vitin 2007, ndërsa objekti ndërtimor ka përfunduar, kërkuesi "Çela-X" sh.p.k. ka aplikuar pranë Bashkisë Tiranë për t'u pajisur me leje shfrytëzimi të objektit, moment në të cilin mes palëve kanë lindur sërish mosmarrëveshje. Subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka depozituar kallëzim penal edhe ndaj kërkuesve për veprat penale "Mashtrimi" dhe "Falsifikimi i dokumenteve", me pretendimin se në kundërshtim me marrëveshjen e datës 23.2.2006, me qëllim përfitimin e pasurisë së tij me anë të mashtrimit, të kallëzuarit kanë përpiluar një sërë kontratash shitjeje të sipërfaqeve të banimit, të panoterizuara, të paregjistruara dhe pa data. Mbi këtë kallëzim ka filluar një procedim penal, në përfundim të të cilit, ndër të tjerë, kërkuesi Pëllumb Çela është akuzuar për veprat penale "Mashtrimi" dhe "Falsifikimi i dokumenteve", për të cilat është dërguar për gjykim. Me vendimin nr. 311, datë 29.2.2012, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, ndër të tjera, ka vendosur deklarimin të pafajshëm të kërkuesit, me arsyetimin se fakti i provuar në gjykim nuk përmbante elementet e figurës së veprës penale të mashtrimit, ndërsa mes kallëzuesit dhe kërkuesit ekzistonte një konflikt juridiko-civil në lidhje me investimet e bëra për ndërtimin e objektit, kontributin e secilit partner dhe pjesët e tyre takuese, të cilin duhej ta zgjidhnin civilisht. Ndërsa për sa i përket veprës penale "Falsifikimi i dokumenteve", gjykata ka arsyetuar se subjekt i përgjegjësisë penale duhej të ishte

personi juridik ("Çela-X" sh.p.k.), por edhe nëse kërkuesi do të ishte subjekt i kësaj vepre penale, mungon elementi i dashjes nga kërkuesi për kryerjen e kësaj vepre. Ky vendim ka marrë formë të prerë pa u ankimuar.

8. Ndërkohë, më datë 8.2.2012 subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka vënë në lëvizje një proces gjyqësor civil. Në kërkesëpadinë e tij, duke paditur të dy kërkuesit, pas pakësimit të objektit të padisë gjatë veprimeve përgatitore, ai ka kërkuar: (1) kthimin e sendeve (8 njësive individuale të objektit ndërtimor - vendparkime, zyra dhe apartamente); (2) shpërblimin e dëmit të shkaktuar nga përdorimi i paligjshëm dhe vonesa në dorëzimin e sendeve. Gjatë gjykimit, mbi kërkesën e subjektit të interesuar "Ani" sh.p.k., është lejuar pjesëmarrja e tij në cilësinë e ndërhyrësit kryesor (bashkëpaditës), me të njëjtat kërkime si dhe paditësi Arjan Avllaj. Po ashtu, është lejuar pjesëmarrja në gjykim si ndërhyrëse kryesore edhe e shoqërisë "Alba Ceramica N" sh.p.k., e cila ka kërkuar ndaj të paditurit "Çela-X" sh.p.k. përmbushjen e detyrimit kontraktor për pagimin e çmimit të mallrave në vlerën 93.166 euro dhe të kamatëvonesave për këtë vlerë.

9. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 9577, datë 6.10.2014, ka pranuar pjesërisht padinë e bashkëpaditësve (subjekteve të interesuara) Arjan Avllaj dhe "Ani" sh.p.k., duke detyruar të paditurit (kërkuesit) Pëllumb Çela dhe "Çela-X" sh.p.k.: (1) t'iu dorëzojnë atyre në natyrë 5 njësi individuale të objektit ndërtimor, që posedoheshin nga kërkuesi Pëllumb Çela mbi bazën e kontratave të shitjes absolutisht të pavlefshme; (2) t'iu paguajnë atyre vlerën e 3 njësive individuale të tjera të objektit ndërtimor, që në bazë të kontratave të shitjes posedoheshin nga të tretët, respektivisht vlerat 92.820.000 lekë, 20.153.000 lekë dhe 27.318.000 lekë; (3) t'iu paguajnë atyre përfitimet në të holla nga dhënia me qira e 1 njësie individuale të objektit ndërtimor të poseduar nga kërkuesi Pëllumb Çela, në vlerën 140.070 euro e llogaritur deri në qershor të vitit 2014 dhe pas kësaj date në vlerën 1.610 euro në muaj deri në ekzekutimin e vendimit. Për pjesën tjetër të padisë gjykata ka vendosur rrëzimin e saj. Po ashtu, gjykata ka pranuar edhe padinë e ndërhyrësit kryesor "Alba Ceramica N" sh.p.k.

10. Mbi ankimin e të paditurve Pëllumb Çela dhe "Çela -X" sh.p.k. (kërkuesve), pasi ka përsëritur pjesërisht shqyrtimin gjyqësor dhe administruar si provë vendimin penal nr. 1271, datë 3.7.2015, të dhënë nga kjo gjykatë kundër kërkuesve, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 433, datë 16.10.2015, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë në lidhje me pranimin e padisë së bashkëpaditësve Arjan Avllaj dhe "Ani" sh.p.k. (subjekteve të interesuara), si dhe prishjen e këtij vendimi dhe pushimin e gjykimit të çështjes për sa i takonte padisë së ndërhyrësit kryesor "Alba Ceramica N" sh.p.k. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur rekurs të paditurit (kërkuesit) Pëllumb Çela dhe "Çela -X" sh.p.k.

11. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, me vendimin nr. 00-2016-2892, datë 11.11.2016, ka vendosur mospranimin e rekursit, me arsyetimin se ai nuk përmbushte kriteret e parashikuara nga ligji, pasi nuk përmbante asnjë prej rasteve të përcaktuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile *(KPC)*.

12. Më datë 23.11.2016 hynë në fuqi ndryshimet ligjore të ligjit nr. 99/2016 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8577/2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese"" *(ligji nr. 99/2016)*. Një prej ndryshimeve lidhej me zbatimin e afatit të ri për paraqitjen e ankimit kushtetues individual, afat i cili u ndryshua nga 2 vjet në 4 muaj (shkronja "b" e pikës 1 të nenit 71/a, të shtuar), ndërkohë që në dispozitën kalimtare të ndryshuar (pikën 3 të nenit 86), ndër të tjera, u përcaktua se për rastin e parashikuar në nenin 71/a, zbatimi i ligjit ndryshues do të fillonte më datë 1 mars 2017.

13. Kërkuesit më datë 2.6.2017 i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese *(Gjykata)* me kërkesë me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 9577, datë 6.10.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, nr. 433, datë 16.10.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr. 00-2016-2892, datë 11.11.2016 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Kolegji i Gjykatës, me vendimin nr. 163, datë 29.6.2017, ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim, me arsyetimin se kërkesa ishte paraqitur pas kalimit të afatit ligjor 4-mujor.

14. Në vijim, kërkuesi Pëllumb Çela i është drejtuar me kërkesë Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut *(GJEDNJ) (aplikimi nr. 73274/17 Çela kundër Shqipërisë),* duke pretenduar cenimin

e së drejtës për proces të rregullt ligjor, pasi duhej të ishte zbatuar afati dyvjeçar për paraqitjen e kërkesës, sepse vendimi i Gjykatës së Lartë mbante datën 11.11.2016, pra përpara datës 1 mars 2017 kur kishte hyrë në fuqi afati i ri 4-mujor. GJEDNJ-ja, me vendimin e datës 29.11.2022 (bërë përfundimtar më datë 28.2.2023), ka deklaruar të pranueshme kërkesën në lidhje me të drejtën e ankuesit për t'iu drejtuar Gjykatës, duke konstatuar se ka pasur shkelje të nenit 6§1 të KEDNJ-së në drejtim të së drejtës së aksesit, pasi zbatimi i kufizimeve procedurale nga Gjykata nuk ishte mjaftueshëm i qartë dhe i parashikueshëm nga këndvështrimi i kërkuesit. Sipas saj, ligji i ri *(ligji nr. 99/2016)* ka krijuar pasiguri për mënyrën me të cilën është përllogaritur afati i ri për paraqitjen e kërkesës dhe një gjë e tillë ngrinte nevojën për sqarim nga Gjykata për metodën ekzakte që do të përdorej për përllogaritjen e afatit *(shih paragrafin 35 të vendimit të GJEDNJ-së)*.

15. Pas vendimit të GJEDNJ-së, më datë 24.4.2023 kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës me kërkesë për rihapjen e procesit të përfunduar me vendimin e moskalimit për shkak të moslegjitimimit *ratione temporis,* duke kërkuar shqyrtimin në themel të vendimeve të dhëna gjatë procesit gjyqësor të zhvilluar në të tria shkallët e gjyqësorit dhe të përfunduar me vendimin nr. 00-2016-2892, datë 11.11.2016 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

16. Kolegji i Gjykatës, me vendimin e datës 31.5.2023, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila më datë 19.6.2023 ka vendosur pranimin e kërkesës për rihapjen e procesit dhe shqyrtimin e ankimit kushtetues individual të kërkuesve në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Në pranimin e kërkesës për rihapje, Mbledhja e Gjyqtarëve ka vlerësuar se sipas nenit 71/c, pikat 3 dhe 4, të ligjit nr. 8577/2000, nëse Gjykata ka vendosur më parë për një çështje, e cila është gjykuar nga një gjykatë ndërkombëtare dhe kjo e fundit ka konstatuar se janë cenuar të drejtat dhe liritë themelore të individit, si rrjedhojë e vendimit të Gjykatës, subjekti i cenuar, në favor të të cilit ka vendosur gjykata ndërkombëtare, ka të drejtë të paraqesë kërkesë për rihapjen e procesit gjyqësor, e cila paraqitet brenda 4 muajve nga hyrja në fuqi e vendimit të gjykatës ndërkombëtare. Kërkesa duhet të përmbajë një përmbledhje të vendimit të gjykatës ndërkombëtare me çështjet kryesore që ka konstatuar ajo gjykatë, kërkimet konkrete dhe kërkuesi duhet të kërkojë shprehimisht rihapjen e procesit, si dhe shfuqizimin e aktit.

17. Në lidhje me afatin për paraqitjen e kërkesës, Mbledhja e Gjyqtarëve ka arsyetuar se llogaritja e afatit 4-mujor do të fillojë nga hyrja në fuqi e vendimit të gjykatës ndërkombëtare, pra nga botimi në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë, sipas nenit 71/c, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000 dhe nenit 6, shkronja "dh", të ligjit nr. 78/2014 "Për organizimin dhe funksionimin e Qendrës së Botimeve Zyrtare". Vendimi i GJEDNJ-së për çështjen "Çela kundër Shqipërisë" është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 58, datë 5.4.2023 dhe kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës më datë 24.4.2023, pra brenda afatit 4-mujor të parashikuar nga neni 71/c, pika 4, i ligjit nr. 8577/2000.

18. Kërkuesit, përveç shkaqeve që lidhen me rihapjen e procesit të zhvilluar nga kjo Gjykatë, kanë parashtruar edhe pretendime që lidhen me procesin e themelit dhe vendimmarrjen e gjykatave të zakonshme, të cilat kërkojnë që t'i nënshtrohen këtij gjykimi. Sipas vlerësimit të Mbledhjes së Gjyqtarëve, qëllimi i kërkesës, në kuptim të nenit 71/c të ligjit nr. 8577/2000, është rivendosja e kërkuesve në situatën që ishin para shkeljes së konstatuar, çka nënkupton se kërkesa për rihapje procesi nuk u jep të drejtën atyre të paraqesin një ankim të ri kushtetues, me shkaqe të reja ose të ndryshme nga ato që kanë paraqitur në kërkesën me të cilën kanë vënë në lëvizje procesin për të cilin kërkojnë rihapjen. Në rastin konkret, procesi në Gjykatë ka përfunduar për shkak të moslegjitimimit *ratione temporis,* duke mos vijuar më tej me shqyrtimin e çështjes, ndaj Gjykata, pas rihapjes së procesit me vendimin e Mbledhjes së Gjyqtarëve, do të vijojë me analizën e legjitimimit *ratione materiae* të kërkuesve, çka do të thotë në të njëjtën fazë në të cilën ka qenë procesi i gjetur nga GJEDNJ-ja në kundërshtim me KEDNJ-në.

II
Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

19. ***Kërkuesit***, në mënyrë të përmbledhur, në lidhje me themelin e procesit gjyqësor kanë pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim, të:

19.1. *Së drejtës së aksesit dhe të ankimit efektiv,* pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuesve, megjithëse ato kishin të bënin me zbatimin e gabuar të ligjit material dhe procedural nga gjykatat më të ulëta dhe konkretisht: - gjykata e shkallës së parë ka pranuar për shqyrtim një padi të pashoqëruar me provat përkatëse, e cila duhej të ishte kthyer në momentin e paraqitjes së saj në respektim të nenit 158/a të KPC-së; - gjykata e shkallës së parë ka pranuar për shqyrtim kërkesën për ndërhyrje kryesore të "Ani" sh.p.k., e cila nuk është shoqëruar me kërkesëpadi, çka është në shkelje të neneve 153, 154, 156, 158/a dhe 189 të KPC-së; - gjykata e shkallës së parë ka zbatuar gabim nenin 224/b të KPC-së, kur nuk ka marrë për bazë konkluzionet e ekspertit kontabël, por ka bërë vetë përllogaritje për përcaktimin e fitimit në një pallat shumëkatësh, të cilat janë të gabuara, në lajthitje matematikore dhe ekonomike; - gjykata e shkallës së parë nuk ka zbatuar ligjin për sa i përket ndërgjyqësisë, ndërsa në gjykim nuk janë thirrur, sipas nenit 193 të KPC-së, personat porositës (N.P., L.D., D.D. dhe I.D.), sipas kontratave të shitjes të konstatuara prej saj si absolutisht të pavlefshme; - gjykatat kanë disponuar përtej kërkimeve të padisë në lidhje me disponimin e dytë, ato nuk kanë gjykuar mosmarrëveshjen e ngritur nga paditësi përmes padisë së rivendikimit, por kanë hetuar në drejtim të përmbushjes së detyrimeve kontraktore, në shkelje të neneve 5 dhe 6 të KPC-së; - gjykatat e kanë pranuar padinë në shkelje të nenit 29 të KPC-së, pasi nuk ka asnjë provë për fitimin e pronësisë nga paditësi për pasuritë e rivendikuara, ato nuk kanë bërë hetim gjyqësor në lidhje me investimin e pretenduar nga paditësi, i cili, në fakt, nuk ka investuar asnjë vlerë monetare; - gjykata e apelit në mënyrë të gabuar ka barazuar cilësinë e investitorit me atë të pronarit të ndërtimit, cilësi këto që pasjellin të drejta të ndryshme, pasi e drejta e investitorit nuk është e drejtë pronësie, por e drejtë për të përfituar fitim në raport me masën e investimit dhe jo të drejta pronësie për pasurinë e paluajtshme; - gjykatat kanë zbatuar gabim ligjin kur kanë pranuar legjitimimin pasiv të kërkuesit Pëllumb Çela, i cili nuk mban përgjegjësi për detyrimet kontraktore të shoqërisë "Çela-X" sh.p.k. Vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është alogjik dhe nuk është i qartë në formë e në përmbajtje.

19.2 *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj,* pasi çështja në shkallë të parë, për shkak të vlerës së padisë (mbi 1 milion euro), duhej të gjykohej me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë, ndërkohë që është gjykuar nga një gjyqtar. Në procesverbalin e seancës përgatitore nuk gjendet e pasqyruar kërkesa e kërkuesve për gjykimin e çështjes me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë. Në të nuk ka as shënim për marrjen e mendimit të palëve për formimin e trupit gjykues, ndërkohë që kjo është një nga detyrat e gjykatës sipas neneve 35 dhe 158/a të KPC-së. Pretendimi është ngritur në ankim dhe në rekurs, por gjykatat nuk e kanë analizuar atë.

19.3 *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme,* pasi gjyqtari i çështjes në shkallë të parë ka treguar njëanshmëri, pasi në mënyrë të qëllimshme nuk ka pasqyruar kërkesën e të paditurve për gjykimin e çështjes me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë dhe ka lejuar gjykimin e saj pa paguar paditësi taksën gjyqësore sipas vlerës së objektit të padisë. Për shkak të njëanshmërisë së tij, kërkuesit kanë paraqitur tri kërkesa për përjashtimin e gjyqtarit të çështjes, të cilat nuk janë pranuar. Megjithëse pretendimet për njëanshmëri janë parashtruar në ankim, gjykata e apelit ka arsyetuar në mënyrë të gabuar se nuk provohej njëanshmëria. Ndërkohë, Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, duhej ta kishte marrë në analizë këtë pretendim dhe jo të mbyllte çështjen me mospranimin e rekursit.

19.4 *Parimit të sigurisë juridike*, pasi gjykatat duke vendosur pranimin e padisë u kanë mohuar kërkuesve *të drejtën e pronësisë.* Aktet administrative (leja e ndërtimit, aktkontrolli dhe leja e përdorimit) që kanë mundësuar realizimin e ndërtimit të ri, disponohen nga shoqëria "Çela-X" sh.p.k., duke i dhënë asaj titullin e pronësisë për pallatin shumëkatësh, akte të cilat vijojnë të jenë në fuqi, për sa kohë nuk janë ndryshuar nga organi administrativ ose me vendim gjyqësor të formës së prerë.

20. ***Subjekti i interesuar, Arjan Avllaj, administrator i shoqërisë "ANI" sh.p.k., ka prapësuar:***

20.1 Pretendimi *për cenimin e së drejtës së aksesit dhe të ankimit efektiv* në gjykatë është i pabazuar, pasi vendimi i marrë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit është në respektim të së drejtës për proces të rregullt ligjor. Në asnjë rast nuk është paraqitur në rekurs ndonjë shkelje ligjore materiale ose procedurale e rëndë apo e tillë që ka ndikuar në dhënien e vendimit. Pretendimet janë rrëzuar në mënyrë shteruese nga Gjykata e Apelit Tiranë.

20.2 I pabazuar është edhe *pretendimi për gjykimin nga një gjykatë e caktuar me ligj.* Këtë pretendim Gjykata e Apelit Tiranë e ka rrëzuar si të pabazuar.

20.3 Pretendimi për cenimin e *së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme* gjatë gjykimit nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk qëndron, pasi gjatë gjykimit është provuar se pretendimi ishte tërësisht i pavërtetë. Edhe Gjykata e Apelit Tiranë ka arsyetuar se asnjë prej kërkesave për përjashtimin e gjyqtarit nuk ishte e bazuar në ligj.

20.4 Pretendimi për *cenimin e parimit të sigurisë juridike* nuk qëndron, pasi shoqëria "ÇELA-X" sh.p.k. nuk ka pasur titull pronësie të regjistruar. Gjykatat kanë hetuar dhe arritur në përfundimin se shoqëria ka pasur cilësinë e ndërtuesit sipërmarrës. Gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë të plotë edhe në lidhje me ndërgjyqësinë dhe legjitimitetin pasiv/aktiv.

21. ***Subjekti i interesuar, "Alba Ceramica N" sh.p.k.***, nuk ka paraqitur prapësime me shkrim, megjithëse është njoftuar rregullisht.

III
Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për themelin e pretendimeve

22. Gjykata vëren se kërkuesit kanë argumentuar, në mënyrë të përmbledhur, se gjykatat nuk u kanë dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në ankim dhe në rekurs, të cilat ishin të lidhura kryesisht me zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural dhe me formimin e trupit gjykues gjatë gjykimit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, për shkak të vlerës së padisë.

23. Për sa më lart, Gjykata mbështetur në thelbin e argumenteve të parashtruara dhe natyrën e tyre, që lidhet me qëndrimin e mbajtur nga gjykatat gjatë gjykimit të çështjes, çmon t'i analizojë pretendimet për cenimin e procesit të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj gjatë gjykimit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme po në gjykimin në shkallë të parë, të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor në Gjykatën e Lartë, si dhe të gjykimit të drejtë të lidhur me parimin e sigurisë juridike, të drejta dhe parime të garantuara nga neni 42 i Kushtetutës.

A.1 Për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj

24. Kërkuesit kanë pretenduar se çështja në shkallë të parë është gjykuar nga një gjyqtar i vetëm, ndërkohë që, për shkak të vlerës së padisë (mbi 1 milion euro), ajo duhej të ishte gjykuar me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë, sikurse kanë kërkuar gjatë seancave përgatitore, kërkesë e cila nuk është pasqyruar në procesverbal, në të cilin nuk ka as shënim për marrjen e mendimit të palëve për formimin e trupit gjykues, në një kohë kur kjo është një nga detyrat e gjykatës sipas neneve 35 dhe 158/a të KPC-së. Pretendimi është ngritur në ankim dhe në rekurs, por gjykatat nuk e kanë analizuar atë.

25. Subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka prapësuar se pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj është i pabazuar. Ky pretendim është ngritur në ankim dhe gjykata e apelit e ka gjetur të tillë.

26. Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një "*gjykatë e caktuar me ligj*". Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar për një procedurë ligjërisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E

drejta e çdo pale për t'u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t'i jetë njohur nëpërmjet ligjit. Këtë parim Gjykata e ka parë të lidhur ngushtë edhe me përbërjen e trupit gjykues të ngarkuar për shqyrtimin e çdo çështjeje konkrete *(shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 12, datë 9.3.2021; nr. 69, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese)*.

27. Në lidhje me vlerën e kërkesëpadisë, si një kusht thelbësor në përcaktimin e përbërjes së rregullt të trupit gjykues sipas dispozitave të KPC-së, Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se vlera e padisë përbën njëkohësisht një element esencial për të konkluduar për gjykatën kompetente. Në këtë drejtim, mosrespektimi nga ana e gjyqtarit të vetëm, në çastin e paraqitjes së padisë, të këtij rregulli procedural që kërkon zhvillimi normal i një procesi gjykimi, mund të sjellë cenimin e elementit thelbësor kushtetues që lidhet me gjykatën kompetente *(shih vendimet nr. 19, datë 25.4.2013; nr. 13, datë 18.5.2006; nr. 35, datë 12.12.2003 të Gjykatës Kushtetuese).*

28. Gjykata vëren se neni 35, paragrafi i parë, i KPC-së, sipas përmbajtjes në momentin e paraqitjes së padisë dhe zhvillimit të veprimeve përgatitore në rastin në shqyrtim, parashikonte se gjykata e shkallës së parë gjykon me trup gjykues të përbërë nga një ose tre gjyqtarë, ndërkohë që sipas paragrafit të dytë, shkronja "a", të këtij neni, me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë gjykohen paditë me vlerë më shumë se 20 milionë lekë vetëm nëse një nga palët e kërkon në seancë përgatitore, sipas nenit 158/a të këtij kodi.

29. Nga aktet e dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të shqyrtimit kushtetues, Gjykata konstaton se gjatë zhvillimit të veprimeve përgatitore sipas nenit 158/a të KPC-së, pikërisht në seancën e datës 20.4.2012, të paditurit (kërkuesit) kanë kërkuar që paditësi (subjekti i interesuar) të përcaktonte paraprakisht vlerën e padisë, ku në varësi të saj do të kërkonin gjykimin e çështjes me trup gjykues. Gjyqtari i çështjes ka konstatuar padinë me të meta, duke i kërkuar paditësit (subjektit të interesuar) të bënte vlerësimin paraprak të objektit të saj. Procesverbali i kësaj seance përgatitore është nënshkruar rregullisht pa vërejtje nga palët dhe gjyqtari i çështjes. Pas kësaj, paditësi (subjekti i interesuar) ka ndrequr të metat e padisë duke depozituar një akt me shkrim të titulluar "Akt vlerësimi padie", përmes të cilit vlerën e padisë e ka përcaktuar në masën 161.207.540 lekë. Në seancën përgatitore të datës 11.5.2012, të paditurit (kërkuesit) janë përfaqësuar nga avokati S.Sh., sipas akteve përkatëse të përfaqësimit. Në këtë seancë është pranuar kërkesa e paditësit (subjektit të interesuar) për pakësimin e padisë për një nga kërkimet e saj, është dëgjuar përfaqësuesi i tij, që është shprehur se i përmbahej kërkesëpadisë, sikundër edhe përfaqësuesi i të paditurve (kërkuesve), që është shprehur për mosdakordësinë me padinë dhe se prapësimet do t'i paraqiste në seancë gjyqësore. Ndërkohë, pavarësisht se vlera e padisë ishte përcaktuar më shumë se 20 milionë lekë, asnjë nga palët nuk ka kërkuar që gjykimi i çështjes të bëhej me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë. Duke i konsideruar të ezauruara veprimet përgatitore, gjyqtari i çështjes ka vendosur kalimin e saj për shqyrtim në seancë gjyqësore. Edhe procesverbali i kësaj seance përgatitore është nënshkruar rregullisht pa vërejtje nga përfaqësuesit e palëve dhe gjyqtari i çështjes.

30. Gjykata konstaton në vijim se gjykimi në shkallë të parë i çështjes në seancë gjyqësore ka filluar më datë 12.6.2012, ndërsa trupi gjykues është formuar nga një gjyqtar i vetëm, ndërkohë që palët e pranishme, përfaqësuesit e tyre, nuk kanë shprehur kundërshtime për formimin e trupit gjykues nga një gjyqtar i vetëm. Shqyrtimi i çështjes ka vijuar në disa seanca gjyqësore, ku në seancën e gjashtë (të datës 2.10.2012), ndërsa paditësi ka kërkuar shtimin e kërkimit të parë në objektin e padisë edhe me alternativën e kthimit të vlerës së sendit në rast pamundësie të kthimit të tij, përfaqësuesi i tyre krahas qëndrimit për këtë kërkesë, ka vërejtur se paditësi (subjekti i interesuar) nuk ka paguar taksën për aktet (tarifën gjyqësore). Në këtë rast gjykata ka urdhëruar paditësin (subjektin e interesuar) për rregullimin e kësaj të mete, për të cilën ai më datë 2.11.2012 ka marrë një akt garancie nga një bankë e nivelit të dytë për shumën 2.000 euro. Kërkesa për pagimin nga paditësi (subjekti i interesuar) të taksës për aktet është përsëritur nga kërkuesi Pëllumb Çela edhe në seancën e datës 24.4.2013, ndërkohë që në seancën e shtatëmbëdhjetë (të datës 4.7.2013) të paditurit (kërkuesit) kanë depozituar një kërkesë me shkrim për përjashtimin e gjyqtarit të çështjes, në të cilën si shkak përjashtimi ata kanë parashtruar se gjyqtari ka vepruar në shkelje të ligjit në kushtet kur ka vijuar shqyrtimin e padisë pa përcaktuar paditësi (subjekti i interesuar) vlerën

e padisë dhe pa paguar ai taksën për aktet, duke u shkelur në këtë mënyrë atyre të drejtën për të kërkuar gjykimin e çështjes nga një trup gjykues i formuar nga tre gjyqtarë. Kjo kërkesë e të paditurve (kërkuesve) është shqyrtuar nga një gjyqtar tjetër i shkallës së parë, i cili, me vendimin e datës 9.9.2013, ka vendosur mospranimin e saj. Më tej, gjykimi i çështjes ka vijuar edhe përgjatë disa seancave të tjera gjyqësore, duke përfunduar gjykimi i saj nga trupi gjykues i formuar nga gjyqtari i vetëm.

31. Po ashtu, Gjykata çmon se në ankimin e paraqitur kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë, të paditurit (kërkuesit) kanë ngritur pretendime edhe për sa i përket formimit të trupit gjykues nga një gjyqtar i vetëm. Sipas tyre, çështja duhej të shqyrtohej me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë, sikundër ata kishin kërkuar, duke pasur parasysh se vlera e padisë, e përcaktuar paraprakisht nga paditësi (subjekti i interesuar), ka qenë në masën 161.207.540 lekë dhe në përfundim të gjykimit ka rezultuar gati dyfishi i saj, ndërkohë që kërkesa e tyre për formimin e trupit gjykues nuk është shqyrtuar dhe as është marrë parasysh. Ky pretendim i të paditurve (kërkuesve) është shqyrtuar nga gjykata e apelit, e cila e ka gjetur atë të pabazuar, duke arsyetuar se nuk rezulton e provuar që kjo palë të ketë kërkuar që çështja të gjykohej me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë, referuar vlerës së padisë *(shih paragrafin 78 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë)*.

32. Gjithashtu, Gjykata konstaton se pretendimin në lidhje me formimin e trupit gjykues në gjykimin e çështjes në shkallë të parë të paditurit (kërkuesit) e kanë ngritur edhe në rekurs, për të cilin Gjykata e Lartë, në kuadër të shqyrtimit seleksionues, ka arritur në përfundimin se nuk përmbushte kriteret e parashikuara nga neni 472 i KPC-së.

33. Nga sa më lart, Gjykata vëren se, pavarësisht se vlera e padisë e përcaktuar nga paditësi (subjekti i interesuar) ka qenë mbi 20 milionë lekë (konkretisht 161.207.540 lekë), kërkuesit nuk kanë kërkuar gjatë veprimeve përgatitore që çështja të gjykohej nga një trup gjykues i formuar nga tre gjyqtarë, ndërkohë që ligji procedural civil i kohës e ka kushtëzuar përcaktimin e formimit të trupit gjykues vetëm në këtë fazë të gjykimit të çështjes. Një kërkesë e tillë nga kërkuesit është bërë vetëm gjatë shqyrtimit të çështjes në seancë gjyqësore, duke u artikuluar ajo në formën e një pretendimi për shkeljen e së drejtës në rastin e kërkesës për përjashtimin e gjyqtarit të depozituar më datë 4.7.2013.

34. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se kërkuesit i kanë pasur të gjitha mundësitë procedurale për të ushtruar të drejtën për të kërkuar gjykimin e çështjes me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë, të drejtë të cilën nuk e kanë ushtruar në momentin e duhur procedural. Për rrjedhojë, në kontekst të rrethanave të rastit konkret, Gjykata çmon se gjykimi i çështjes në shkallë të parë nga një trup gjykues i formuar me një gjyqtar nuk përbën për kërkuesit cenim të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, ndaj ky pretendim është i pabazuar.

A.2 Për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme

35. Kërkuesit kanë pretenduar se gjyqtari i çështjes në shkallë të parë ka treguar njëanshmëri, pasi në mënyrë të qëllimshme nuk ka pasqyruar kërkesën e të paditurve për gjykimin e çështjes me trup gjykues të formuar nga tre gjyqtarë dhe ka lejuar gjykimin e saj pa paguar paditësi taksën gjyqësore sipas vlerës së objektit të padisë. Megjithëse pretendimet për njëanshmëri janë parashtruar në ankim, gjykata e apelit ka arsyetuar në mënyrë të gabuar se nuk provohej njëanshmëria. Ndërkohë, Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, duhej ta kishte marrë në analizë këtë pretendim dhe jo të mbyllte çështjen me mospranimin e rekursit.

36. Për këtë pretendim subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka prapësuar se cenimi i parimit të paanshmërisë gjatë gjykimit nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë është tërësisht i pabazuar në ligj. Edhe Gjykata e Apelit Tiranë arriti në përfundimin se pretendimi nuk qëndronte.

37. Gjykata ka vlerësuar se gjykata e paanshme nënkupton mungesën e paragjykimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre. Respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste, *testin subjektiv*, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit se bindja personale e një gjyqtari ka ndikuar në vendimin e gjykatës dhe, gjithashtu, *testin objektiv*, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi,

por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm. Dyshimi i mundshëm për paanësinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt *(shih vendimin nr. 10, datë 12.4.2022 të Gjykatës Kushtetuese).*

38. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se kërkuesit kanë paraqitur tri kërkesa për përjashtimin e gjyqtarit që gjykonte çështjen në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, ku dy të parat nuk janë pranuar, ndërsa për kërkesën e tretë është vendosur pushimi i shqyrtimit. Në kërkesën e parë, depozituar më datë 4.7.2013, sikurse u parashtrua edhe më lart, përjashtimi i gjyqtarit të çështjes nga kërkuesit është kërkuar për shkakun se ai ka vepruar në shkelje të ligjit, ndërsa ka vijuar shqyrtimin e padisë pa përcaktuar paditësi (subjekti i interesuar) vlerën e padisë dhe pa paguar taksën për aktet, çka u ka shkelur atyre të drejtën për të kërkuar gjykimin e çështjes nga një trup gjykues i formuar nga tre gjyqtarë. Kjo kërkesë e të padituve (kërkuesve) është shqyrtuar nga një gjyqtar tjetër i shkallës së parë, i cili, me vendimin e datës 9.9.2013, ka vendosur mospranimin e saj. Gjykata konstaton më tej se vendimet e marra në lidhje me kërkesat për përjashtimin e gjyqtarit të çështjes, përfshirë edhe atë për kërkesën e parë, janë ankimuar nga kërkuesit bashkë me vendimin përfundimtar të gjykatës së shkallës së parë. Pretendimet e ngritura në këtë rast janë shqyrtuar nga gjykata e apelit, e cila ka arritur në përfundimin se pala ankimuese (kërkuesit) nuk ka arritur të argumentojë bazueshmërinë e kërkesave në ndonjë nga rastet e parashikuara nga neni 72 i KPC-së, në mënyrë të tillë që të detyronte ligjërisht gjykatën për të vendosur pranimin e tyre *(shih paragrafin 77 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë).* Po ashtu, Gjykata konstaton se pretendimet për njëanshmërinë e gjyqtarit të çështjes në shkallë të parë, referuar shkakut të ngritur në kërkesën e parë për përjashtimin e tij, kërkuesit i kanë ngritur edhe në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, e cila, në kuadër të shqyrtimit seleksionues, ka arritur në përfundimin se ai nuk përmbushte kriteret e parashikuara nga neni 472 i KPC-së.

39. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se në rastin në shqyrtim kërkuesit pretendimin për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, në thelb, e kanë lidhur me veprimtarinë procedurale të gjyqtarit të gjykatës së shkallës së parë, e cila ka sjellë si pasojë shkeljen e së drejtës së tyre për t'u gjykuar me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë, pretendim të cilin Gjykata më sipër e gjeti të pabazuar. Në rrethanat kur këto pretendime janë të ndërvarura me njëra-tjetrën, Gjykata vlerëson se edhe argumentet e parashtruara nga kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme janë të pabazuara.

A.3 Për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor

40. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës së aksesit dhe të ankimit efektiv, sepse Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhet të jepte përgjigje për pretendimet e ngritura në rekurs, për zbatimin e gabuar të ligjit material dhe procedural nga gjykatat më të ulëta, të cilat nuk i kishin mbështetur vendimet e tyre në prova.

41. Subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka prapësuar se pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit dhe ankimit efektiv në gjykatë është i pabazuar, pasi vendimi i marrë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit është në respektim të së drejtës për proces të rregullt ligjor.

42. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik (*shih vendimet nr. 32, datë 3.11.2022; nr. 10, datë 12.4.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesi në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 32, datë 3.11.2022; nr. 5, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 6, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

43. Sipas Gjykatës, e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funksioni i një vendimi të

arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 21, datë 26.9.2022; nr. 67, datë 10.11.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

44. Gjykata ka vlerësuar se veprimtaria seleksionuese e dhomës së këshillimit të Gjykatës së Lartë është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj. Sipas këtyre standardeve, faza e shqyrtimit paraprak është procedurë e cila zhvillohet gjithnjë në dhomën e këshillimit dhe kompetencat e Kolegjit të Gjykatës së Lartë ushtrohen *de plano*, pasi lidhen me seleksionimin e rekurseve që plotësojnë kriteret ligjore, ndërsa për rekurset që nuk plotësojnë kriteret e nenit 472 vendoset mospranimi i tyre bazuar në nenin 480 të KPC-së. Shqyrtimi paraprak vlerësues është kompetencë vetëm e trupës së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit *(shih vendimet nr. 31, datë 29.5.2023 të Gjykatës Kushtetuese).*

45. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se vendimet e Gjykatës së Lartë për mospranimin e rekursit mund të arsyetohen në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, përderisa, në thelb, shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të Gjykatës së Lartë gjatë shqyrtimit paraprak të tij në dhomën e këshillimit *(shih vendimet nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 21, datë 16.4.2015; nr. 37, datë 19.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese).*

46. Gjykata vëren se, sikurse më lart u parashtrua, procesi gjyqësor ka nisur për padinë e subjektit të interesuar Arjan Avllaj, duke kërkuar nga kërkuesit kthimin e sendeve (8 njësive individuale të objektit ndërtimor, vendparkime, zyra dhe apartamente) ose vlerën e tyre, si dhe shpërblimin e dëmit të shkaktuar nga përdorimi i paligjshëm dhe vonesa në dorëzimin e tyre. Paditësit i është bashkuar dhe "Ani" sh.p.k., përmes një kërkese për ndërhyrje kryesore. Si bazë ligjore e padisë janë përcaktuar nenet 296 e vijues të Kodit Civil *(KC)*, që rregullojnë institutin e mbrojtjes së pronësisë, sikundër edhe nenet 456, 463, 476 dhe 481 të këtij kodi, që janë pjesë e dispozitave që rregullojnë institutin e detyrimeve. Po ashtu, janë përcaktuar edhe nenet 608 e vijues dhe 640 e vijues të KC-së, që rregullojnë institutin e detyrimeve që rrjedhin nga shkaktimi i dëmit dhe atë të shpërblimit të dëmit. Së fundi, është përcaktuar edhe neni 693 i KC-së, që është pjesë e dispozitave që rregullojnë institutin e kontratave në përgjithësi. Paditësi ka pretenduar se sipas marrëveshjeve mes palëve ka qenë investitor për ndërtimin e objektit nga sipërmarrësi "Çela-X" sh.p.k., por se nuk ka marrë përfitimet që i takonin në raport me masën e investimit dhe që konsistojnë në sipërfaqet ndërtimore objekt padie ose vlerën e tyre në të holla, sipërfaqe këto që mbaheshin nga i padituri Pëllumb Çela dhe persona të tjerë mbi bazën e kontratave të lidhura nga sipërmarrësi, ndërkohë që nga mosdorëzimi dhe përdorimi i paligjshëm i sendeve i është shkaktuar dëm pasuror.

47. Po ashtu, Gjykata vëren se gjykata e shkallës së parë e ka pranuar padinë pjesërisht. Ajo ka arsyetuar se pala paditëse nuk legjitimohet në kuadër të padisë së rivendikimit sipas nenit 296 të KC-së, pasi nuk është pronare e vetme e sendeve objekt padie, por bashkëpronare me palën e paditur. Nga ana tjetër, sipas saj, pala paditëse legjitimohej në kërkimet e saj në kuadrin e përmbushjes së detyrimeve kontraktuale, pasi marrëdhënia juridike mes palëve është e natyrës kontraktore sipas marrëveshjeve të lidhura mes tyre, ku referuar të cilave pala paditëse rezultonte investitori kryesor në ndërtimin e objektit, duke pasur të drejtën e fitimit në raport me investimin e bërë ose kompensimin e këtij fitimi me sipërfaqe ndërtimore. Pala e paditur ka marrë përfitime disa herë më të mëdha nga fitimi që i takonte sipas marrëveshjeve mes palëve, ndaj sendet objekt padie i përkasin palës paditëse si pjesë e fitimit të saj nga investimi, duke pasur pala e paditur detyrimin për kthimin e sendeve objekt padie që posedoheshin prej saj mbi bazë të kontratave absolutisht të pavlefshme, si dhe për pagimin e vlerës së sendeve objekt padie që posedoheshin nga të tretët në bazë të kontratave të shitjes me sipërmarrësin, si edhe detyrimin për pagimin e të ardhurave të nxjerra nga dhënia me qira e një prej sendeve objekt padie të poseduar nga ajo.

48. Gjykata vëren, gjithashtu, se gjykata e apelit ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, duke mos e pranuar ankimin e të padituri. Ajo ka arsyetuar se shkaku juridik i padisë qëndron tek e drejta subjektive e pronësisë, e pretenduar nga paditësi se rrjedh nga cilësia si investitor ekskluziv i objektit të ndërtuar nga sipërmarrësi "Çela-X" sh.p.k., por e mohuar nga ky

i fundit, pasi nuk ka marrë përfitimet që i takonin në raport me masën e financimit të kryer, që konsistojnë në sipërfaqet ndërtimore në natyrë ose vlerën e tyre në të holla *(shih paragrafin 47 të vendimit të gjykatës së apelit)*. Sipas gjykatës, referuar fakteve të provuara në gjykim, është i drejtë përfundimi i gjykatës së shkallës së parë se marrëdhënia juridike e krijuar nga marrëveshjet e investimit (duke filluar nga ajo e datës 30.12.2022 dhe deri në atë të datës 23.2.2006) është ajo ku paditësi është në rolin e porositësit dhe të investitorit, për rrjedhojë i takon pronësia e produktit/veprës, ndërsa i padituri është në rolin e sipërmarrësit në ndërtim, pra i ofruesit të shërbimit të kryerjes së pavarur të punimeve kundrejt shpërblimit, rregulluar nga nenet 850-852 të KC-së *(shih paragrafin 55 të vendimit të gjykatës së apelit)*. Sipas saj, kërkimi i palës paditëse e ka bazën tek e drejta për të kërkuar përmbushjen e detyrimeve që rrjedhin nga kontrata, duke qenë pikërisht ajo mënyra e fitimit të pronësisë së sendeve objekt padie dhe jo regjistrimi i tyre në regjistrat e pasurive të paluajtshme, regjistrim ky që ka efekt deklarativ, por nuk përbën fakt juridik konstituiv *(shih paragrafët 68-69 të vendimit të gjykatës së apelit)*.

49. Për sa i përket faktit të kontestuar nga i padituri në lidhje me investimin e bërë nga paditësi, gjykata e apelit e ka pranuar një fakt të tillë, duke e arsyetuar atë mbi të dhënat e sjella nga provat shkresore dhe ekspertimi kontabël, sikundër edhe nga dëshmitë e marra gjatë procesit penal kundër kërkuesit Pëllumb Çela, ku ai është deklaruar i pafajshëm me vendimin nr. 311, datë 29.2.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, si edhe në përfundimet e arritura në vendimin penal të fajësisë së të dy kërkuesve për veprën penale "Falsifikimi i dokumenteve" *(shih paragrafët 56-61 të vendimit nr. 1271, datë 3.7.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë)*.

50. Gjykata e apelit ka pranuar se paditësi (subjekti i interesuar) Arjan Avllaj, si person fizik dhe ndërhyrësi kryesor (subjekti i interesuar) "Ani" sh.p.k. kanë vepruar si shoqëri e thjeshtë, në kuptim të nenit 1074 të KC-së, për kryerjen e investimit, me qëllim ndarjen e fitimeve, ndërsa ky i fundit, në disa furnizime të veçanta del si furnizues i materialeve të ndërtimit, përveçse ka realizuar edhe derdhje të kontributeve në para në arkën e përbashkët të investimit, ku mbi këtë bazë ka arritur në përfundimin se të dy bashkëpaditësit legjitimohen aktivisht në ngritjen e padisë *(shih paragrafët 62-67 të vendimit të gjykatës së apelit)*. Nga ana tjetër, gjykata e apelit ka pranuar se të dy të padituri (kërkuesit), Pëllumb Çela dhe "Çela-X" sh.p.k., legjitimohen pasivisht, duke arsyetuar se posedues të sendeve dhe të detyruar nga kontrata, referuar rrethanave të çështjes, rezultojnë që të dy ata *(shih paragrafin 71 të vendimit të gjykatës së apelit)*.

51. Në lidhje me disponimet e gjykatës së shkallës së parë, gjykata e apelit i ka gjetur ato në përputhje me kërkimet e padisë, duke arsyetuar se për sa i përket disponimit të dytë të saj, vërtet vlerat e sendeve për të cilat janë detyruar të padituri të paguajnë nuk korrespondojnë me ato të përshkruara në kontratat përkatëse me të tretët, por këto vlera kuptohet qartë se përbëjnë vlerat e tregut në momentin e zhvillimit të gjykimit referuar aktit të ekspertimit vlerësues. Në këtë kuptim, gjykata e shkallës së parë, në vend që të dispononte për kthimin e shumave sipas kontratave të lidhura vite më parë, sikundër edhe për shpërblimin e dëmit mbi këto shuma, e ka integruar këtë të fundit në shumat për të cilat i padituri detyrohet t'i kthejë paditësit, duke përfaqësuar ato, në këtë mënyrë, kthimin paditësit të asaj që i takon në bazë të kontratës, përfshirë edhe shpërblimin e dëmit nga vonesa në përmbushjen e detyrimit, çka është plotësisht e bazuar në nenin 476 të KC-së *(shih paragrafët 73–76 të vendimit të gjykatës së apelit)*.

52. Së fundi, Gjykata vëren se Gjykata e Lartë (kolegji seleksionues) ka vendosur mospranimin e rekursit të të paditurve (kërkuesve), me arsyetimin se ai nuk përmbush kriteret e parashikuara nga ligji, pasi nuk përmban asnjë prej rasteve të përcaktuara nga neni 472 i KPC-së.

53. Gjykata vëren se Gjykata e Lartë ka listuar në pjesën hyrëse të vendimit shkaqet e rekursit të kërkuesit, të cilat në mënyrë të përmbledhur janë në drejtim të shkeljeve procedurale, zbatimit të gabuar të ligjit gjatë gjykimit nga gjykatat më të ulëta, paraqitjes së provave për kërkimin për kthimin e sendit e shpërblimin e dëmit, përbërjes së trupit gjykues gjatë gjykimit në shkallë të parë, krijimit të ndërgjyqësisë dhe arsyetimit të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë *(shih faqet 3–7 të vendimit të Gjykatës së Lartë)*. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me arsyetim të kufizuar, ka vlerësuar se shkaqet e rekursit nuk përmbushnin kriteret ligjore, pasi nuk përmbanin asnjë prej rasteve të nenit 472 të KPC-së. Kjo mënyrë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së

Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Prandaj, Gjykata arrin në përfundimin se edhe në rastin në shqyrtim vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nuk ka cenuar të drejtën e aksesit në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, për rrjedhojë pretendimi është i pabazuar.

A.4 Për gjykimin e drejtë të lidhur me parimin e sigurisë juridike

54. Kërkuesit kanë pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike, pasi gjykatat duke vendosur pranimin e padisë së rivendikimit të paraqitur nga subjekti i interesuar Arjan Avllaj i kanë mohuar të drejtën e pronësisë. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykata e Apelit Tiranë kanë zbatuar gabim ligjin duke arsyetuar se ekziston legjitimimi pasiv i kërkuesit në kërkimet e paraqitura në kërkesëpadi, kanë interpretuar në mënyrë të gabuar ligjin dhe aktmarrëveshjet e lidhura mes palëve.

55. Subjekti i interesuar Arjan Avllaj ka prapësuar se pretendimi për cenimin e parimit të sigurisë juridike nuk qëndron, pasi shoqëria "ÇELA-X" sh.p.k. nuk ka pasur titull pronësie të regjistruar. Gjykatat kanë hetuar dhe arritur në përfundimin se shoqëria ka pasur cilësinë e ndërtuesit sipërmarrës, duke arsyetuar në mënyrë të plotë edhe në lidhje me ndërgjyqësinë. Pra, u ka dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të kërkuesve.

56. Gjykata vëren se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 9577, datë 6.10.2014, në mënyrë të përmbledhur, ka vendosur pranimin e pjesshëm të padisë, të bashkuar me kërkime të njëjta me ndërhyrësin kryesor, shoqërinë "ANI" sh.p.k., duke detyruar kërkuesit të dorëzojnë në natyrë ambientet që posedoheshin prej tyre në bazë të kontratave të shitjes absolutisht të pavlefshme dhe pagimin e vlerës së ambienteve të tjera të kërkuara, por që në bazë të kontratave të sipërmarrjes posedoheshin nga të tretët (dhe nëse subjekti i interesuar Arjan Avllaj kërkon gjyqësisht pavlefshmërinë juridike të kontratave të lidhura mes kërkuesit dhe personave të tretë), pranimin e padisë të ndërhyrësit kryesor shoqërisë "Alba Ceramica N" sh.p.k. dhe rrëzimin e pjesëve të tjera të kërkesëpadisë. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka arsyetuar se subjekti i interesuar, paditës në atë gjykim, legjitimohej në kërkimet e tij në kuadër të përmbushjes së detyrimeve kontraktuale, detyrime që parashikoheshin në aktmarrëveshjet e lidhura mes palëve *(shih paragrafin 1, pjesa e titulluar "Shkaqet e pranimit" të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë)*.

57. Pas ankimit të kërkuesve, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 433, datë 16.10.2015, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 9577, datë 6.10.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, për sa i takon pranimit të padisë të subjektit të interesuar Arjan Avllaj dhe të shoqërisë "ANI" sh.p.k. (në cilësinë e ndërhyrësit kryesor), prishjen e këtij vendimi dhe pushimin e gjykimit të çështjes për sa i takon padisë së ndërhyrësit kryesor tjetër, shoqërisë "Alba Ceramica N" sh.p.k. Gjykata e Apelit Tiranë ka arsyetuar se vendimi i gjykatës së shkallës së parë është i bazuar në prova e në ligj, duke arritur në përfundimin se marrëdhënia juridike është krijuar me aktmarrëveshje, sipas së cilës subjekti i interesuar ka qenë porositës dhe investitor, e për rrjedhojë i takon pronësia e produktit/veprës, ndërsa kërkuesit kanë qenë sipërmarrës të ndërtimit, pra ofrues të shërbimit të kryer kundrejt shpërblimit *(shih paragrafin 55 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë)*. Në vijim, sikurse u analizua, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesve.

58. Gjykata ka pohuar se parimi i sigurisë juridike nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit te shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin. Në rastin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, siguria juridike nënkupton që kur gjykata ka vendosur përfundimisht për një çështje, vendimi i saj nuk duhet të vihet në dyshim. Kur vendimi ka marrë formë të prerë, ai është i detyrueshëm për palët, trashëgimtarët e tyre, për personat që tërheqin të drejta nga palët, për gjykatën që ka dhënë vendimin dhe për të gjitha gjykatat dhe institucionet e tjera (*shih vendimet nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 10, datë 13.2.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

59. Gjykata ka pohuar në mënyrë konstante se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të vlerësojnë faktet dhe provat e administruara, si dhe të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës *(shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë*

23.2.2016 të Gjykatës Kushtetuese). Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyn atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimin nr. 30, datë 29.5.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

60. Gjykata, duke mbajtur në konsideratë standardet e mësipërme kushtetuese në raport me faktet e çështjes në shqyrtim, vlerëson se, në thelb, pretendimi i kërkuesve për cenimin e parimit të sigurisë juridike ka të bëjë me interpretimin e ligjit nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në raport me fakte të veçuara pjesë të mosmarrëveshjes, interpretim ky që nuk duket të jetë haptazi i paarsyeshëm ose arbitrar, i tillë që e bën të padrejtë gjykimin. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi është i pabazuar.

61. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimi për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, është i pabazuar, ndaj dhe kërkesa rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pika 1, shkronja "i", të Kushtetutës, si dhe neneve 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 6.12.2023.
Shpallur, më 11.1.2024.

Kryetare: Holta Zaçaj
Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sonila Bejtja, Elsa Toska, Sandër Beci, Marjana Semini, Genti Ibrahimi